EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 17.12.2025
COM(2025) 767 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden valmiuksista ja tehtävistä

{SWD(2025) 417 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden valmiuksista ja tehtävistä

1. JOHDANTO

Neuvoston direktiivi 2011/85/EU jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista[1] tuli voimaan joulukuussa 2011. Se oli tärkeä osa talouden ohjausjärjestelmän vahvistamista koskevaa lainsäädäntöpakettia, joka tunnetaan myös six pack -lainsäädäntöpakettina. Direktiivissä asetetaan ensimmäistä kertaa vähimmäisvaatimukset jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksille. Koko talouden valvontajärjestelmää tarkistettiin hiljattain ottaen huomioon vuodesta 2011 lähtien saadut kokemukset. Tämä johti vakaus- ja kasvusopimusta koskevaan uudistukseen, joka tuli voimaan 30. huhtikuuta 2024. Tässä yhteydessä neuvoston direktiiviä 2011/85/EU muutettiin neuvoston direktiivillä 2024/1265/EU[2].

Direktiivillä 2011/85/EU otettiin käyttöön vähimmäisvaatimukset julkisen talouden tilinpitoa ja tilastotietojen raportointia koskeville järjestelmille, ennusteiden laatimista julkisen talouden suunnittelua varten koskeville säännöille ja menettelyille, maakohtaisille numeerisille finanssipoliittisille säännöille, julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehyksille sekä mekanismeille, joilla säännellään julkisen talouden suhteita viranomaisten välillä julkisyhteisöjen eri alasektoreilla. Tarkastelu kattoi kaikki nämä säännökset. Siinä tarkasteltiin, olivatko ne edelleen merkityksellisiä sekä oliko ne ymmärretty ja oliko niitä sovellettu aiotulla tavalla. Samassa yhteydessä tarkasteltiin kuitenkin myös uusia elementtejä ottaen huomioon vuodesta 2011 lähtien tapahtunut kehitys. Itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot ovat osoittaneet erityisesti, että niillä voi olla tärkeä rooli tietopohjan luomisessa finanssipoliittiselle keskustelulle ja hyvien talousarviokäytäntöjen edistämisessä, jos niiden rakenne on vahva ja niillä on käytössään paljon resursseja. Lisäksi ilmastonmuutoksen finanssipoliittisten vaikutusten käsittelystä on tullut yhä kiireellisempää. Direktiivissä (EU) 2024/1265 on otettu huomioon uudelleentarkastelun ja neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa käytyjen neuvottelujen tulokset. Niiden perusteella direktiiviin 2011/85/EU on tehty muutoksia, jotka jäsenvaltioiden on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöään 31. joulukuuta 2025 mennessä.

Äskettäin muutetun direktiivin 2011/85/EU 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan komissio antaa viimeistään 31. joulukuuta 2025 ja sen jälkeen viiden vuoden välein ”*kertomuksen, jossa esitetään tilannekatsaus seuraavista: [...] unionin itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden valmiudet ja tehtävät, ottaen huomioon tämän direktiivin voimaantulon jälkeen saavutettu edistys, komission finanssipolitiikan ohjausjärjestelmän tietokannan havaintojen ja asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisen pohjalta vähimmäisvaatimusten tarkastelemiseksi*”. Tätä varten komissio on laatinut tämän kertomuksen ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan, jossa on yksittäisiä

[1] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41.

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta.

tietokoosteita. Niissä esitetään kaikkien tällä hetkellä EU:ssa toimivien 31 itsenäisen finanssipolitiikan instituution keskeiset tiedot ja ominaisuudet sekä yhteenveto kunkin itsenäisen finanssipolitiikan instituution vahvuuksista ja heikkouksista. Tietokoosteet perustuvat tietoihin, jotka itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot ovat toimittaneet komission finanssipolitiikan ohjausjärjestelmän tietokantaan vuoden 2025 tietokoosteita varten (itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden moduuli), sekä välikertomusta[3] varten saatuihin lisätietoihin ja useisiin kahdenvälisiin keskusteluihin kansallisten viranomaisten ja itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden kanssa. Tässä kertomuksessa on otettu huomioon lokakuun 2025 puoliväliin mennessä saatavilla olleet tiedot, mukaan lukien siihen mennessä annettu kansallinen lainsäädäntö. Kertomuksessa esitetään tietokoosteiden perusteella tehtyjä yleisiä päätelmiä.

Tämän kertomuksen tarkoituksena on arvioida EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtäviä ja valmiuksia kyseisten instituutioiden tulevan kehittämisen ja keskinäisen oppimisen helpottamiseksi. Kertomuksessa esitetyt tiedot toimivat myös lähtökohtana seurantaan liittyvien tilannekatsausten vertailulle. Kuten jo todettiin, direktiivissä komissiota kehotetaan laatimaan kertomus itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtävistä ja valmiuksista kerran viidessä vuodessa. Kertomus tarjoaa hyödyllistä tietoa varsinkin arvioitaessa, missä määrin olemassa olevilla itsenäisillä finanssipolitiikan instituutioilla on valmiudet suorittaa tehtäviä, joista tulee vuodesta 2032 alkaen pakollisia vakaus- ja kasvusopimukseen kuuluvan asetuksen (EU) 2024/1263 säännösten[4] mukaisesti.

Tämän kertomuksen tarkoituksena ei ole arvioida, ovatko kansalliset säännökset muutetun direktiivin mukaisia. Tällainen arviointi suoritetaan EU:n lainsäädännön mukaisesti vasta kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiselle asetetun määräajan päätyttyä.

Kertomuksessa on useita osia. Seuraavassa jaksossa esitetään lyhyt katsaus kehitykseen, jota on tapahtunut sen jälkeen, kun alkuperäinen direktiivi tuli voimaan vuonna 2011. Kahdessa seuraavassa alajaksossa esitetään EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtävien ja valmiuksien tilannekatsauksen yhteenveto. Jälkimmäinen alajakso kattaa itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden resurssit, itsenäisyyden ja viestintätoimet. Raportin viimeisessä jaksossa esitetään yhteenveto tärkeimmistä havainnoista.

2. EU:N ITSENÄISTEN FINANSSIPOLITIIKAN INSTITUUTIOIDEN TEHTÄVÄT JA VALMIUDET

2.1 Direktiivin 2011/85/EU voimaantulon jälkeinen kehitys

Kehittymässä oleva itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita koskeva oikeudellinen kehys[5] on epäilemättä ollut yksi tekijöistä, jotka ovat edistäneet EU:ssa havaittua itsenäisten

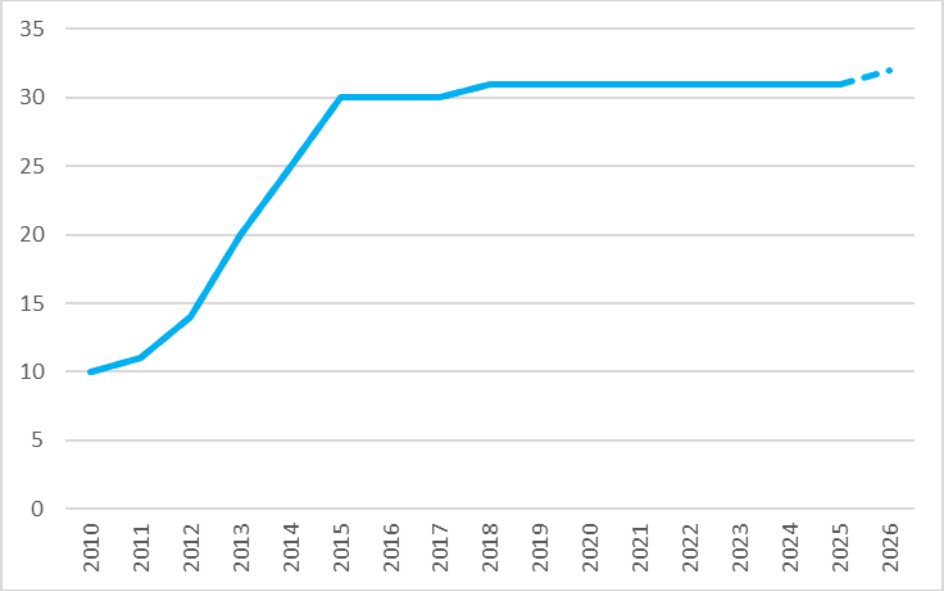
[3] Välikertomus jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston direktiivin (EU) 2024/1265 täytäntöönpanon edistymisestä.

[4] Talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 11 ja 15 artikla.

[5] Jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU lisäksi siihen sisältyy asetus (EU) N:o 473/2013 alustavien talousarviosuunnitelmien seurantaa ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä. EU:n oikeudellisen kehyksen lisäksi maaliskuussa 2012 allekirjoitettu sopimus talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta sisältää määräyksiä, jotka koskevat useimpien

finanssipolitiikan instituutioiden määrän jyrkkää kasvua puolentoista viime vuosikymmenen aikana. Kaaviosta 1 näkyy, että suuri määrä uusista itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista on perustettu maailmanlaajuisen finanssikriisin ja sitä seuranneen uuden EU:n lainsäädännön, erityisesti asetuksen (EU) N:o 473/2013, jälkeisinä vuosina. Sitä ennen EU:ssa oli ollut vain kourallinen itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita. Joillakin niistä on tosin jo pitkä historia, kuten WIFO:lla Itävallassa, CPB:llä Alankomaissa, Tanskan talousneuvostoilla Tanskassa ja liittovaltion suunnittelutoimistolla Belgiassa.[6][7] Viime aikoina itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita on perustettu myös euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa, kuten Tšekissä ja Puolassa. Uusin itsenäinen finanssipolitiikan instituutio on Puolan finanssipoliittinen neuvosto, jonka toiminnan odotetaan käynnistyvän 1. tammikuuta 2026. Sen perustamisen jälkeen EU:ssa on yhteensä 32[8] itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota.

Kaavio 1. Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden määrä EU:ssa vuodesta 2010

Lähde: Euroopan komission finanssipolitiikan ohjausjärjestelmän tietokanta (vuoden 2025 versio).
Huom. Puolalla odotetaan olevan toimiva itsenäinen finanssipolitiikan instituutio vuodesta 2026 alkaen.

Viidessä jäsenvaltiossa on kussakin kaksi itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota, joista kumpikin hoitaa tiettyjä itsenäisen finanssipolitiikan instituution tehtäviä.[9] Kaikissa viidessä tapauksessa toinen kahdesta itsenäisestä finanssipolitiikan instituutiosta on jo pitkään toiminut

jäsenvaltioiden itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita. Näitä määräyksiä on erityisesti III osastossa, jossa vahvistetaan finanssipoliittinen sopimus. Kyseinen finanssipoliittinen sopimus sisällytettiin EU:n lainsäädäntöön vuoden 2024 uudistuksessa.

[6] Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden koko nimet löytyvät liitteestä 1.

[7] Useimmiten näiden vanhojen instituutioiden toimeksianto on laajempi kuin tyypillisillä itsenäisillä finanssipolitiikan instituutioilla, sillä ne on perustettu ennen itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita.

[8] Luku sisältää instituutiot, joilla on vähintään yksi EU:n lainsäädännössä luetelluista itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtävistä ja jotka täyttävät riippumattomuuden peruskriteerit. Joillakin jäsenvaltioilla (esimerkiksi Itävallalla, Kreikalla ja Portugalilla) on myös muita instituutioita, kuten parlamentin talousarviovirastoja, joilla on samanlaisia tehtäviä kuin itsenäisillä finanssipolitiikan instituutioilla, vaikka ne eivät suoritakaan mitään itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden virallisista tehtävistä.

[9] Nämä viisi jäsenvaltiota ovat Alankomaat, Belgia, Itävalta, Luxemburg ja Slovenia.

instituutio, joka on perinteisesti laatinut makrotalouden ennusteita. Kun itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot otettiin mukaan kansalliseen finanssipolitiikan kehykseen, kyseiset jäsenvaltiot pitivät tehokkaana ratkaisuna antaa näiden instituutioiden jatkaa hallituksen talousarviosuunnitelmien taustalla olevan makrotalouden ennusteen laatimista. Samasta syystä ne antoivat jonkin toisen instituution huolehtia muista EU:n lainsäädännön mukaisista itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtävistä eli finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisen valvonnasta sekä mahdollisesti myös muista näiden instituutioiden tehtävistä, kuten pitkän aikavälin kestävyyden arvioinnista tai talousarvion kustannuslaskennasta. Direktiiviin 2011/85/EU tehdyissä muutoksissa sallitaan nimenomaisesti se, että jäsenvaltiolla on useampi kuin yksi itsenäinen finanssipolitiikan instituutio, jotta tämän kaltaiset kansalliset olosuhteet voidaan ottaa huomioon. Ratkaisut voivat kuitenkin vaikeuttaa pyrkimystä luoda itsenäisen finanssipolitiikan instituution identiteetti, jossa yksi instituutio näyttäytyy yleisölle selvästi kansallisena finanssipolitiikan valvojana.[10]

On myös joukko itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita, jotka on liitetty tai sulautettu pääinstituutioon, kuten kansalliseen tilintarkastustuomioistuimeen (Liettua, Ranska ja Suomi), tai joissa itsenäisen finanssipolitiikan instituution rooli on annettu instituutiolle, jolla on myös muita tehtäviä (esimerkiksi Alankomaat / CPB ja CoS, Itävalta/WIFO, Luxemburg/STATEC, Slovenia/IMAD ja Tanska). Tällaisten ratkaisujen avulla itsenäinen finanssipolitiikan instituutio voi hyödyntää vakiintuneen instituution asiantuntemusta tai ”lainata” sen uskottavuutta ja saada samalla jonkin verran suojaa talousarviolle. Tähän liittyy kuitenkin riski, että itsenäisen finanssipolitiikan instituution erityisestä roolista tulee vaikeampi tunnistaa, mikä saattaa hankaloittaa viestintää kansalaisille finanssipolitiikkaan liittyvistä asioista.

Koska kansallisissa finanssipolitiikan kehyksissä olisi voitava ottaa huomioon erityiset kansalliset institutionaaliset piirteet ja perinteet, EU:n itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita koskevassa lainsäädännössä ei vaadita yleispätevää ratkaisua. Sen sijaan siinä annetaan tilaa maakohtaisille valinnoille ja joustavuudelle tiettyjen säännösten täsmällisessä tulkinnassa tai käytännön täytäntöönpanossa. Tämä on johtanut suhteellisen suuriin eroihin EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden välillä. Seuraavissa jaksoissa esitetään lyhyt yleiskatsaus nykytilanteeseen itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tiettyjen keskeisten ominaisuuksien osalta.

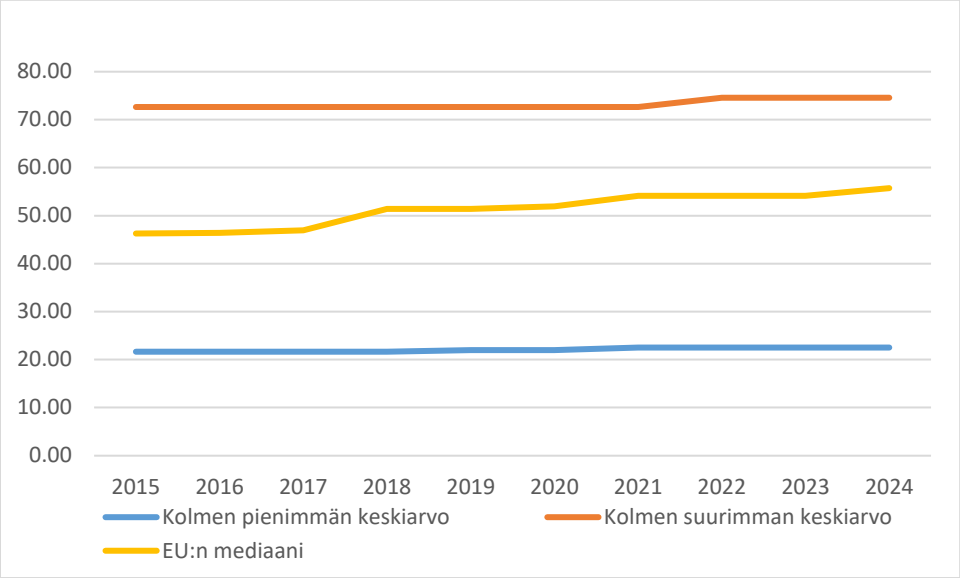
2.2 EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtävien laajuus

EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden väliset suuret erot näkyvät selvästi niiden tehtävien laajuudessa riippumatta siitä, ovatko kyseessä instituutioiden todellisuudessa suorittamat tehtävät vai niiden oikeudelliset toimeksiannot. Monimuotoisuus saattaa johtua siitä, että lainsäädäntökehyksen äskettäiseen tarkistukseen asti EU:n lainsäädännössä edellytettiin ”riippumattomilta elimiltä” vain suhteellisen suppeaa toimeksiantoa, johon kuuluivat pääasiassa makrotalouden ennusteiden laatiminen tai vahvistaminen (euroalueen osalta) ja kansallisten finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisen seuranta. Vasta direktiiviin 2011/85/EU tehtyjen muutosten jälkeen nämä määriteltiin itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtäviksi kaikissa EU:n jäsenvaltioissa ja niihin lisättiin muita tehtäviä. Näin

[10] Direktiivin (EU) 2024/1265 johdanto-osan 14 kappaleessa todetaan näin ollen, että ”[o]lisi vältettävä seurantatehtävien liiallista institutionaalista hajanaisuutta”.

ollen jotkin jäsenvaltiot katsoivat riittäväksi vaatia itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioitaan täyttämään vain tämän suppean toimeksiannon, kun taas toiset jäsenvaltiot laajensivat toimeksiantoa tai ainakin antoivat itsenäisille finanssipolitiikan instituutioille vapauden ja keinot tehdä niin. Tämä näkyy finanssipolitiikan instituutioiden laajuuden indeksissä (SIFI-indeksi), joka perustuu komission EU:n itsenäisiltä finanssipolitiikan instituutioilta vuotuista finanssipolitiikan ohjausjärjestelmän tietokannan kyselytutkimusta varten keräämiin tietoihin (kaavio 2). Indeksillä mitataan itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtävien laajuutta niiden suorittamisen intensiteetillä ja instituutioiden toimeksiannon oikeusvoimalla painotettuna. Se ei siis osoita, kuinka tehokkaita tai riippumattomia instituutiot ovat tai millainen vaikutus niillä on finanssipolitiikkaan. Kuten voidaan odottaa, kokonaisindeksi on pysynyt ajan mittaan vakaana, vaikka joidenkin itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden indeksi onkin vahvistunut viime vuosina.

Kaavio 2. Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden toiminnan laajuuden vaihtelut (SIFI-indeksi)

Lähde: Euroopan komission finanssipolitiikan ohjausjärjestelmän tietokanta (vuoden 2025 versio).
Huom. SIFI-indeksin suurin mahdollinen arvo on 100.

Viisi itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota ilmoitti laativansa jäsenvaltioidensa talousarviosuunnitelmien perustana olevat **makrotalouden ennusteet**. Lisäksi 14 muuta itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota ilmoitti vahvistavansa tällaiset ennusteet joko itse tai itsenäiseen finanssipolitiikan instituutioon liitetyn komitean välityksellä, jos instituutiolla oli komiteassa äänioikeus. Kaksi euroalueen jäsenvaltiota (Ranska ja Suomi) ilmoitti, että niiden itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot vain arvioivat makrotalouden ennusteita, ja useimpien euroalueen ulkopuolisten jäsenvaltioiden itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot ilmoittivat, että ne eivät ole tähän mennessä osallistuneet ennusteiden valmisteluun tai arviointiin juuri lainkaan.

Itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot osallistuvat **julkisen talouden ennusteiden** laatimiseen jonkin verran vähemmän. Noin puolet itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti joko vahvistavansa tai arvioivansa julkisen talouden ennusteet ennen kuin parlamentti hyväksyy talousarviosuunnitelmat. Tämä ei tarkoita sitä, että kyseiset itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot perustaisivat arvionsa itse laatimaansa täysimittaiseen julkisen

talouden ennusteeseen, sillä useimmat instituutiot eivät niin tee. Se ei myöskään tarkoita, että mikään itsenäinen finanssipolitiikan instituutio ei laatisi omia julkisen talouden ennusteitaan, sillä jotkin itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot tekevät juuri niin. Vain muutamat itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot perustavat arvionsa **määrälliseen politiikan kustannuslaskentaan** (esimerkiksi Alankomaat (CPB), Belgia (FPB), Italia ja Itävalta (FISK)).

Kaikki jäsenvaltiot Puolaa lukuun ottamatta ilmoittivat, että niillä on itsenäinen finanssipolitiikan instituutio, jonka toimeksiantoon kuuluu **kansallisten finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisen seuraaminen etukäteen**, mikä on itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden ydintoimintaa. Lähes yhtä monet ilmoittivat, että instituutioiden toimeksiantoon kuuluu myös sääntöjen noudattamisen seuraaminen jälkikäteen.

Hieman yli puolet itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti laativansa **pitkän aikavälin kestävyysanalyyseja** jossakin muodossa, ja useimmat niistä ilmoittivat, että tämä nimenomainen tehtävä kuuluu niiden toimeksiantoon. Kestävyysanalyysien laatimiseen tarvitaan suhteellisen paljon resursseja, ja sitä tehdään usein edellä mainittujen muiden tehtävien lisäksi. Tätä kuvastaa se, että tehtävää ilmoittivat suorittavansa pääasiassa ne itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot, joilla on muita enemmän resursseja, kuten instituutiot Alankomaissa (CPB), Belgiassa (FPB), Espanjassa, Italiassa, Itävallassa (WIFO), Portugalissa ja Slovakiassa. Tästä huolimatta osa pienemmistä itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti harjoittavansa jossakin määrin tällaista toimintaa, esimerkiksi instituutiot Irlannissa, Itävallassa (FISK), Latviassa, Liettuassa, Sloveniassa (FC) ja Tšekissä. Lähes kaikki niistä instituutioista, jotka ilmoittivat, etteivät harjoittaneet mitään pitkän aikavälin kestävyyteen liittyvää toimintaa, olivat suhteellisen pieniä.

Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden osallistuminen **kansallisten keskipitkän aikavälin rakenteellisten suunnitelmien** ensimmäiselle kierrokselle vaihtelee. Tämä voi johtua siitä, että jäsenvaltioilla on vuoden 2025 loppuun asti aikaa saattaa direktiiviin 2011/85/EU tehdyt muutokset osaksi kansallista lainsäädäntöään ja että niillä on ollut rajallisesti aikaa sopeutua EU:n uuteen finanssipolitiikan ohjausjärjestelmään. Kuten jo todettiin, jäsenvaltiot velvoitetaan lisäksi oikeudellisesti ottamaan itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot mukaan vasta 1. toukokuuta 2032. Tästä huolimatta noin puolet jäsenvaltioista ilmoitti ottaneensa ainakin yhden itsenäisen finanssipolitiikan instituution jollakin tavalla mukaan kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien ensimmäiselle kierrokselle, pääasiassa antamalla instituutiolle tehtäväksi vahvistaa (tai joissakin tapauksissa laatia) suunnitelman perustana olevat makrotalouden ennusteet. Jotkin itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot ovat antaneet oman arvionsa suunnitelmista, vaikka tätä ei ollutkaan annettu virallisesti niiden tehtäväksi.

Vastaavasti koska **kansallisen finanssipolitiikan kehyksen yhtenäisyyden, johdonmukaisuuden ja vaikuttavuuden arvioinnista** tuli pakollinen tehtävä vasta direktiivin 2011/85/EU muuttamisen jälkeen, ei ole yllättävää, että vain rajallinen määrä itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita ilmoitti toimivansa tällä alalla – ja nekin usein vain rajoitetusti ilman, että ne olisivat laatineet kattavaa analyysia koko kehyksestä.

2.3 EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden valmiudet

2.3.1 Taloudelliset resurssit ja henkilöstö

Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden käyttöön asetettujen taloudellisten resurssien määrä vaihtelee huomattavasti instituutioiden välillä. Vuoden 2024 alhaisimmat

talousarviomäärärahat olivat 100 000 euroa (Luxemburg/CNFP). Niihin verrattuna eräät itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot ilmoittivat talousarvioidensa olevan huomattavasti suurempia (Espanjassa noin 11 miljoonaa euroa).[11] Oman talousarvionsa ilmoittaneiden itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden perusteella mediaanitalousarvio oli noin 900 000 euroa. Kolme itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota ei kyennyt ilmoittamaan mitään summaa, koska niiden toiminnan rahoituksen ilmoitettiin olevan osa pääinstituution kokonaistalousarviota, johon ne eivät voi juurikaan vaikuttaa (Alankomaat/CoS, Belgia/SPBR ja Ranska). Talousarviomäärärahojen laaja kirjo kuvastaa pääasiassa itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden teknisen henkilöstön vaihtelevaa määrää mutta myös monia muita instituutioiden piirteitä, joita kuvataan tarkemmin jäljempänä.[12]

Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden kokoaikaiseksi muutettu **henkilöstömäärä** vaihtelee Saksan noin yhdestä työntekijästä[13] Espanjan noin 67:ään. Henkilöstön mediaanimäärä on 6,5 työntekijää, ja kahden keskimmäisen kvartiilin henkilöstömäärä on 4–20 työntekijää.[14] Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden analyyttisten valmiuksien osalta ekonomistien ja oikeudellisten asiantuntijoiden mediaanimäärä oli neljä työntekijää, joiden osuus oli keskimäärin noin kaksi kolmasosaa koko henkilöstöstä.[15]

Vaikka näistä luvuista saa yleiskuvan tilanteesta, niitä on kuitenkin tulkittava varovaisesti monet **maakohtaiset tekijät** huomioon ottaen. Esimerkiksi yli puolet kaikista itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti saavansa eriasteista aineellista apua muilta instituutioilta. Usein tällaista apua annetaan yhteisten palvelujen, kuten tietotekniikan, henkilöstöresurssien ja viestinnän palvelujen, toimitilojen käytön tai lähetettävän henkilöstön muodossa. Lisäksi joissakin tapauksissa ilmoitetut luvut eivät sisältäneet henkilöstöresursseja, jotka oli saatu instituutioihin liitettyjen makrotalouden ennusteet vahvistavien komiteoiden kautta (Saksa ja Slovakia).

Joidenkin itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden talousarviomäärärahoissa yliarvioitiin käytettävissä olevat resurssit, koska ne perustuivat usein itsenäisen finanssipolitiikan instituution virkojen teoreettiseen määrään, vaikka näitä virkoja ei aina ollut täytetty. Tästä johtuen itsenäisen finanssipolitiikan instituutioiden käyttämä summa oli todellisuudessa niiden määrärahoja pienempi, joskus huomattavassa määrin. On useita syitä siihen, miksi itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden on ollut vaikea täyttää avoimia paikkoja. Instituutiot ilmoittivat usein syiden liittyvän palkkaukseen. Instituutioiden mukaan ne eivät

[11] Jotkin suurimmista instituutioista, joiden toimeksiannot ovat itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tehtäviä laajempia, ilmoittivat usein koko instituution talousarviomäärärahat, mikä vaikeuttaa vertailua pienempien itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden kanssa.

[12] Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden talousarvioita vertailtaessa on myös muistettava, että eri jäsenvaltioiden palkkatasot vaihtelevat.

[13] Yksi itsenäisen finanssipolitiikan instituution (yhteinen talousennusteryhmä) jäsen huolehtii makrotalouden ennusteen vahvistamiseen liittyvistä tehtävistä ja kattaa niiden henkilöstötarpeet.

[14] Suuremmissa instituutioissa, jotka suorittavat myös muita kuin itsenäisen finanssipolitiikan instituution tehtäviä, ilmoitettu henkilöstömäärä on usein saatu arvioimalla itsenäisen finanssipolitiikan instituution tehtäviin keskittyvän henkilöstön määrä kokoaikaiseksi muutettuna, mikä tuo arvioon subjektiivisuutta. On myös saatettu ilmoittaa kokonaishenkilöstömäärä määrittämättä tarkemmin itsenäisen finanssipolitiikan instituution osuutta, minkä seurauksena henkilöstömäärä oli (paljon) suurempi kuin Espanjan itsenäisessä finanssipolitiikan instituutiossa.

[15] Kun mukaan otetaan myös johtajat, jotka tekevät usein myös analyyttista työtä, mediaani nousee viiteen ja keskimääräinen osuus koko henkilöstöstä noin 80 prosenttiin. Joissakin pienemmistä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioista ekonomistien ja oikeudellisten asiantuntijoiden osuus koko henkilöstöstä oli vain 25–40 prosenttia (noin 50 % johtajat mukaan lukien), mikä rajoitti edelleen niiden kapasiteettia. Muita henkilöstöluokkia ovat muun muassa hallinto- ja muu henkilöstö.

pystyneet määrittämään henkilöstönsä palkkatasoa, vaan niiden oli sen sijaan noudatettava vakiintuneita virkamiesten palkkataulukkoja, mikä vaikeutti sopivien hakijoiden houkuttelemista ja heistä kiinni pitämistä. Toinen syy liittyi monimutkaisiin hallinnollisiin menettelyihin, jotka viivästyttivät työhönottomenettelyjä, mikä puolestaan rajoitti vaatimukset täyttävien hakijoiden joukkoa.

Vain harvat jäsenvaltiot ilmoittivat, että niillä on käytössä oikeussuoja itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden **vakaan rahoituksen** varmistamiseksi. Yksi jäsenvaltio (Malta) oli ottanut käyttöön lain, jonka mukaan itsenäisen finanssipolitiikan instituution määrärahojen on oltava inflaatiosidonnaisia. Toinen jäsenvaltio (Latvia) edellyttää, että itsenäisen finanssipolitiikan instituution rahoituksen on katettava tietty määrä instituution toiminnasta. Kolmannen jäsenvaltion (Portugali) laissa säädetään, että valtion talousarviomäärärahoja voidaan vähentää vain asianmukaisesti perustelluissa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Joissakin jäsenvaltioissa (esimerkiksi Itävallassa) on vakiintuneita käytäntöjä, joilla pyritään edellä kuvatun kaltaisiin tavoitteisiin, mutta niitä ei ole vahvistettu lainsäädännössä.

2.3.2 Riippumattomuus

Itsenäisen finanssipolitiikan instituution kyky vaikuttaa finanssipolitiikkaan ei liity ainoastaan sen talousarviovaroihin tai pätevän henkilöstön määrään (ks. edellinen alajakso) vaan myös instituution riippumattomuuteen. Jos itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota ei koeta riippumattomaksi, sen analyysit ja lausunnot ovat vaarassa jäädä puolueellisiksi, mikä vähentää niiden painoarvoa keskusteluissa. Ei ole olemassa yhtä ainoaa parasta tapaa mitata itsenäisen finanssipolitiikan instituution riippumattomuutta. Keskeiset institutionaaliset piirteet yhdistettyinä indikaattoreihin, jotka liittyvät itsenäisen finanssipolitiikan instituution kykyyn toimia ja viestiä vapaasti vastuualueellaan, voivat kuitenkin kattaa monet riippumattomuuden takaamisen kannalta tärkeimmistä näkökohdista.[16]

Ensimmäinen suojakeino perusteetonta puuttumista vastaan on lainsäädäntö, jolla kielletään itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita **ottamasta vastaan ohjeita** keneltäkään. Noin puolet EU:n itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista kuuluu tällaisten säännösten soveltamisalaan. Lisäksi kolmanneksen osalta lainsäädännössä on yleisempiä viittauksia siihen, että instituutio on itsenäinen. Koska direktiivin 2011/85/EU muutokseen sisältyy nimenomaisesti vaatimus kieltää itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita ottamasta vastaan ohjeita, jäsenvaltioiden, jotka eivät ole vielä säätäneet erityistä säännöstä tähän liittyen, on tehtävä niin.

Toinen kriteeri on, että käytössä on **läpinäkyvät nimitysmenettelyt** ja riittävät ammatillista pätevyyttä koskevat vaatimukset. Tällä on tarkoitus varmistaa, että itsenäisen finanssipolitiikan instituution johtoon – joko instituution johtajaksi tai sen johtoelimen jäseneksi[17] – nimitetään sopivia henkilöitä. Useimmilla itsenäisillä finanssipolitiikan

[16] Myös itsenäisen finanssipolitiikan instituution käytettävissä olevat varat edistävät sen riippumattomuutta, sillä ne asettavat rajat sille, mitä instituutio voi tehdä. Lisäksi se, että itsenäinen finanssipolitiikan instituutio tunnustetaan keskeiseksi toimijaksi finanssipoliittisessa keskustelussa onnistuneen sidosryhmien tavoittamisen takia (2.3.3 alajakson aihe), vaikuttaa instituution riippumattomuuteen. Yhdessä nämä elementit parantavat itsenäisen finanssipolitiikan instituution valmiuksia.

[17] Useimpien itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden rakenteeseen kuuluvat johtokunta, jossa on puheenjohtaja ja muutama jäsen, sekä sihteeristö, johon kuuluu teknisiä asiantuntijoita, jotka avustavat johtokuntaa muun muassa analyysien ja raporttien laatimisessa. Tästä on kuitenkin poikkeuksia. Esimerkiksi

instituutioilla on käytössä lakiin perustuvat nimitysmenettelyt – vaikkakin hallituksen, etenkin valtiovarainministeriön, edustajilla on usein voimakas vaikutus nimitysmenettelyyn, mihin liittyy jonkinasteinen oman edun ohjaaman puolueellisuuden riski. Portugalissa ja Kreikassa nimitysmenettelyissä on mukana laajempi sidosryhmien joukko, johon kuuluvat myös tilintarkastustuomioistuimen presidentti ja keskuspankin pääjohtaja. Irlannissa järjestetään julkinen, avoin kilpailu, jonka jälkeen valintakomitea laatii esivalintaluettelon. Valintakomiteaan kuuluvat muun muassa itsenäisen finanssipolitiikan instituution senhetkinen puheenjohtaja ja ulkopuolinen sidosryhmien edustaja. Italiassa ehdokkaat valitaan kymmenen henkilön luettelosta, jonka parlamentin kummankin kamarin budjettivaliokunnat ovat esivalinneet kahden kolmasosan enemmistösäännön mukaisesti.

Ammattipätevyyttä koskevien vaatimusten osalta lähes kaikissa itsenäisissä finanssipolitiikan instituutioissa sovelletaan sääntöjä tai lainsäädäntöä, joissa määritellään johtotehtäviin vaadittavat pätevyydet ja kokemus – usein painottaen taloustieteen ja julkisen talouden asiantuntemusta. On kuitenkin myös tapauksia, joissa ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset ovat yleisluontoisempia (erityisesti instituutioissa, joilla on myös muita kuin itsenäisen finanssipolitiikan instituution tehtäviä) tai joissa käytetään kriteereitä, jotka mahdollisesti rajoittavat ehdokasjoukkoa tarpeettomasti, kuten vaatimus olla kyseisen jäsenvaltion kansalainen. Joidenkin itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden osalta ei ole nimenomaisia ammattipätevyyttä koskevia vaatimuksia, vaikka johtotehtäviin vaaditaan todellisuudessa hyvin merkittävää pätevyyttä.

Itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden riippumattomuuden keskeisenä takeena on niiden kyky **viestiä vapaasti** (huomaa, että tähän kriteeriin liittyviä käytännön näkökohtia tarkastellaan seuraavassa alajaksossa). Itsenäisillä finanssipolitiikan instituutioilla on kaikissa jäsenvaltioissa Ranskaa lukuun ottamatta virallinen oikeus viestiä vapaasti (Ranskassa itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot saavat julkaista lausuntoja vain tietyistä, luetelluista talousarviolaeista). Vastaava tärkeä tae koskee itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden **oikeutta saada tietoja** ja tämän oikeuden soveltamista käytännössä. Noin kolmella neljäsosalla itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista on laillinen oikeus saada tehtäviensä suorittamiseen tarvitsemansa tiedot. Joidenkin itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tapauksessa tämä oikeus on vahvistettu virallisilla sopimuksilla. Muutamien itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden osalta tästä oikeudesta ei ole säädetty lainsäädännön tasolla eikä siitä ole muodollista sopimusta. Kokemus kuitenkin osoittaa, että muodollinen oikeus ei käytännössä missään nimessä takaa oikea-aikaista, täydellistä tiedonsaantia. Tähän ongelmaan puuttumiseksi jotkin itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot ovat allekirjoittaneet yhteisymmärryspöytäkirjoja tai vastaavia sopimuksia, joissa täsmennetään toimitettavien tietojen sisältö, aikataulu ja muoto. Ongelmia esiintyy kuitenkin edelleen, etenkin julkista taloutta koskeviin tietoihin sekä talousarvioihin ja hallituksen suunnitelmiin sisältyviä finanssipoliittisia toimenpiteitä koskeviin tietoihin liittyen.

Finanssipoliittisten keskustelujen asianmukaisuuden varmistamiseksi – ja itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden aseman vahvistamiseksi näissä keskusteluissa – on tärkeää, että itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot käyvät jatkuvaa **vuoropuhelua hallituksen kanssa** finanssipolitiikan kriittisistä kysymyksistä. Tällainen vuoropuhelu voi olla spontaania tai siitä voidaan säätää lailla niin, että viranomaisten on joko noudatettava itsenäisen finanssipolitiikan instituution arviointeja ja lausuntoja tai selitettävä, miksi ne eivät noudata niitä. Tämä niin sanottu ”noudata tai selitä” -periaate sisältyy nykyisellään direktiiviin

Espanjassa AIReF:ää johtaa yksi henkilö, jota tukee AIReF:n neljän osaston johtajista koostuva toimeenpaneva komitea.

2011/85/EU, ja se on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä vuoteen 2026 mennessä. Useimmissa jäsenvaltioissa ”noudata tai selitä” -periaatetta on toistaiseksi sovellettu ainoastaan korjausmekanismiin liittyen eli silloin, kun havaitaan, että jäsenvaltio ei ole noudattanut finanssipoliittista sääntöä.[18] Yleisesti ottaen on harvinaisempaa, että viranomaisilla on tällainen oikeudellinen velvoite muiden itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden antamien arviointien ja lausuntojen osalta. Joissakin jäsenvaltioissa, erityisesti niissä, joissa itsenäisellä finanssipolitiikan instituutiolla on pitkät perinteet (esimerkiksi Alankomaat/CPB ja Tanska), on vakiintuneesti ollut tapana, että hallitus vastaa itsenäisen finanssipolitiikan instituution arviointeihin myös finanssipolitiikan alalla, vaikka siihen ei ole oikeudellista velvoitetta. Sitä vastoin oikeudellisen velvoitteen olemassaolo ei itsessään takaa merkityksellistä reagointia itsenäisen finanssipolitiikan instituution ja hallituksen väliseen vuorovaikutukseen tai kattavaa uutisointia siitä.

Toinen itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden kannalta keskeinen sidosryhmä on **kansallinen parlamentti**. Tapaamalla lainsäätäjiä ja vastaamalla heidän kysymyksiinsä finanssipolitiikasta itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot voidaan mahdollisesti nähdä puolueettomina sovittelijoina finanssipolitiikkaan liittyvissä asioissa, ja niillä on mahdollisuus tuoda mielipiteensä ilmi. Vaikka useimmissa jäsenvaltioissa itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot yleensä kutsutaan kuulemisiin, vain muutamassa jäsenvaltiossa on säädetty tästä velvollisuudesta lainsäädännön tasolla. Useimmissa jäsenvaltioissa itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot osallistuvat kuulemisiin joka tapauksessa. Vuonna 2024 noin kolmannes kaikista itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista esiintyi parlamentin edessä vähintään neljä kertaa. Neljäsosaa ei kutsuttu kuultavaksi lainkaan. Se, että itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot vastaisivat parlamentin kysymyksiin, ei ole kovin yleistä EU:ssa. Puolet itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ei esiintynyt parlamentin edessä lainkaan vuonna 2024. Vain muutama teki niin yli neljä kertaa.

Lisäksi itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot voivat vahvistaa riippumattomuuttaan niin, että riippumattomat arvioijat suorittavat säännöllisesti **ulkoisia arviointeja**. Ulkoiset arvioinnit johtavat yleensä suosituksiin sekä itsenäisille finanssipolitiikan instituutioille että viranomaisille siitä, miten itsenäisen finanssipolitiikan instituution organisaatiota, työtä ja vaikuttavuutta voidaan parantaa. Vaikka tämä käytäntö ei ole toistaiseksi ollut kovin yleinen EU:ssa – noin kaksi kolmasosaa itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ei ole koskaan käynyt läpi tällaista arviointia –, muutetussa direktiivissä tällaisista arvioinneista tehdään jatkossa pakollisia. Arvioinnit perustuvat tällä hetkellä pääosin vapaaehtoisuuteen. Tapauksissa, joissa on oikeudellinen kehys tai vakiintunut käytäntö arviointien osalta, arvioinnit suoritetaan yleensä asianmukaisin väliajoin eli 4–6 vuoden välein (esimerkiksi Irlannissa ja Liettuassa).

2.3.3 Viestintä

Kolmas itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden valmiuksiin (ja riippumattomuuteen) vaikuttava seikka on niiden kyky tavoittaa laaja yleisö käytännössä ja siten rakentaa mainetta keskeisten sidosryhmien – myös suuren yleisön – keskuudessa teknisten asioiden asiantuntijana ja puolueettomana toimijana sekä tehdä itsestään korvaamaton vertailupiste finanssipoliittisissa keskusteluissa. Sellaiset itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot, jotka pitävät ulkoista viestintää tärkeänä, käyttävät monenlaisia kanavia ja väyliä viestiensä välittämiseen ja mukauttavat viestintästrategiaansa aktiivisesti sen vaikuttavuuden perusteella,

[18] Tämä johtuu velvoitteesta, josta on määrätty finanssipoliittisessa sopimuksessa. Ks. alaviite 5.

onnistuvat todennäköisemmin vaikuttamaan finanssipoliittisiin keskusteluihin paremmin kuin passiivisemmat instituutiot. Pienemmillä itsenäisillä finanssipolitiikan instituutioilla voi olla vaikeuksia kehittää tällaisia viestintätoimia.

Virallisemman viestinnän osalta noin kolmanneksella itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista on erityinen **viestintästrategia** ja kahdessa kolmasosassa niistä puheenjohtajalle on annettu **virallinen vastuu ulkoisesta viestinnästä**. Käytännössä yksi yleisimmistä ulkoisen viestinnän muodoista on se, että itsenäisen finanssipolitiikan instituution johtajaa **haastatellaan valtavirtaa edustavilla televisio- tai radiokanavilla tai sanomalehdissä**. Kolme neljäsosaa itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti, että haastatteluja oli tehty säännöllisesti vuoden 2024 aikana, ja jotkin niistä liittyivät itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden lausuntojen/suositusten julkaisemiseen. Vastaava osuus itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti myös julkaisevansa **lehtiartikkeleita** (muun muassa mielipideartikkeleita) valtavirtaa edustavissa kotimaisissa tiedotusvälineissä. Toinen yleinen viestinnän muoto olivat lehdistötiedotteet. Puolet itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti julkaisseensa vähintään seitsemän lehdistötiedotetta vuonna 2024,[19] ja lisäksi neljännes ilmoitti julkaisseensa vähintään neljä lehdistötiedotetta. **Lehdistötilaisuudet** olivat harvinaisempia. Vain kolmannes itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista oli pitänyt vähintään kolme lehdistötilaisuutta vuonna 2024, kolmannes vain yhden tai kaksi ja kolmannes ei yhtään.

Noin puolet itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista ilmoitti, että niillä on vähintään yksi osa-aikainen **ulkoiseen viestintään erikoistunut työntekijä**. Ei ole yllättävää, että suurimmilla instituutioilla (Alankomaat/CPB, Belgia/FPB, Espanja, Italia, Itävalta/WIFO, Luxemburg/STATEC, Portugali, Slovakia ja Slovenia/IMAD) tai suurempiin kokonaisuuksiin kuuluvilla instituutioilla (Alankomaat/CoS, Liettua ja Suomi) oli enemmän erikoistunutta viestintähenkilöstöä kuin pienemmillä instituutioilla, joilla ei muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta ollut viestintäasiantuntijoita lainkaan. Yli kolmella neljäsosalla itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista oli vähintään yksi **sosiaalisen median** tili. Sellaiset itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot, jotka eivät ole läsnä sosiaalisessa mediassa, järjestivät myös yleisesti ottaen vähiten lehdistötilaisuuksia tai **konferensseja** tai osallistuivat muiden tahojen järjestämiin konferensseihin. Nämä samat itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot eivät myöskään yleensä seuranneet **tiedotusvälineissä saamaansa huomiota** millään tavoin, toisin kuin kaksi kolmasosaa itsenäisistä finanssipolitiikan instituutioista, jotka ilmoittivat harjoittavansa eriasteista seurantaa.

3. PÄÄTELMÄ

Kun finanssikriisin jälkeen vuonna 2011 säädettiin itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita koskevaa EU:n lainsäädäntöä, vain noin tusinassa jäsenvaltiossa oli itsenäinen finanssipolitiikan instituutio eikä sen tehtävät olleet useissa tapauksissa vielä täysin vakiintuneet. Vuoteen 2018 mennessä oli jo kuitenkin perustettu monta uutta itsenäistä finanssipolitiikan instituutiota, ja nykyään – tai pian – kaikilla jäsenvaltioilla on sellainen (Puolan itsenäinen finanssipolitiikan instituutio aloittaa toimintansa 1. tammikuuta 2026). Lisäksi monet itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot ovat vuodesta 2011 lähtien

[19] Lukuun sisältyy suurempia instituutioita, joilla on myös muita kuin itsenäisen finanssipolitiikan instituution tehtäviä, minkä vuoksi kaikki lehdistötiedotteet eivät välttämättä koskeneet itsenäiseen finanssipolitiikan instituutioon varsinaisesti liittyviä asioita.

vakiinnuttaneet asemansa merkittävinä toimijoina kansallisissa finanssipoliittisissa keskusteluissa analyysiensa laadun ansiosta.

Jotta jäsenvaltioiden erilaisia hallinnollisia perinteitä voidaan kunnioittaa ja edistää jäsenvaltioiden sitoutumista, EU:n lainsäädännössä on annettu jäsenvaltioille huomattavasti liikkumavaraa sen suhteen, miten ne panevat täytäntöön säännökset, jotka joka tapauksessa koskevat pääasiassa vain euroalueeseen kuuluvia jäsenvaltioita. Tämä on johtanut siihen, että EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden välillä on suuria eroja, mikä näkyy parhaiten niille osoitettujen tehtävien laajuudessa ja tehtävien suorittamiseen annetuissa resursseissa. EU:n itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden välillä on suuria eroja myös riippumattomuuden takeissa, kuten oikeussuojassa ulkopuolista asioihin sekaantumista vastaan, sekä niiden käytännön kyvyssä houkutella sopivaa henkilöstöä ja saada ajoissa kaikki tarvitsemansa tiedot. Samankaltaisia eroja on myös itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden kyvyssä tavoittaa eri sidosryhmiä ja suuri yleisö. Suuremmilla instituutioilla on yleensä käytössään kehittyneempi viestintäkoneisto.

Ennen itsenäisiä finanssipolitiikan instituutioita koskevan lainsäädännön voimaantuloa perustetut instituutiot toimivat useammin vakiintuneiden käytäntöjen ja kirjoittamattomien sääntöjen mukaisesti kuin uudemmat itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot. Vaikka tämä viittaa siihen, että jäsenvaltiot ovat hyvin sitoutuneita, direktiiviin 2011/85/EU tehtyjen muutosten tavoitteena on viime kädessä sisällyttää nämä käytännöt virallisesti kansalliseen lainsäädäntöön paremman suojan antamiseksi.

Kokemus on myös osoittanut, että lyhyessä ajassa on mahdollista saada aikaan merkittävää edistymistä. Esimerkit Espanjasta, Irlannista ja Portugalista osoittavat, että jos itsenäisille finanssipolitiikan instituutioille luodaan oikeanlaiset toimintaedellytykset, ne voivat suhteellisen nopeasti vakiinnuttaa asemansa vahvoina toimijoina finanssipoliittisissa keskusteluissa.

Itsenäisille finanssipolitiikan instituutioille osoitettujen taloudellisten resurssien ja henkilöresurssien määrän on myös osoitettu vaikuttavan suuresti siihen, mitä itsenäinen finanssipolitiikan instituutio voi tehdä. Tämä koskee paitsi niiden tehtävien määrää, jotka itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot voivat suorittaa, myös sitä, miten perusteellisesti ne voivat hoitaa nämä tehtävät ja kuinka paljon ne voivat panostaa keskeisille sidosryhmille ja suurelle yleisölle suunnattuun viestintään, joka on kriittinen tehtävä. Koska direktiivin 2011/85/EU muutokset ovat tuoneet mukanaan uusia tehtäviä ja vaativampia riippumattomuuden takeita, tulevaisuudessa on entistä tärkeämpää varmistaa, että itsenäisillä finanssipolitiikan instituutioilla on riittävät resurssit, joihin niillä on täysi määräysvalta.

Tässä kertomuksessa esitetyt tiedot ja analyysit, joita päivitetään vastaavissa tulevissa tilannekatsauksissa, toimivat perustana arvioitaessa, onko itsenäisillä finanssipolitiikan instituutioilla riittävät valmiudet antaa lausunto nettomenopolun perustana olevasta makrotalouden ennusteesta ja makrotaloudellisista oletuksista.[20] Jotta voidaan määrittää, täyttääkö itsenäinen finanssipolitiikan instituutio tietyt vähimmäisvaatimukset valmiuksiensa osalta, tarvitaan asiantuntija-arvioita hyödyntävää kattavaa arviointia useista itsenäiseen finanssipolitiikan instituutioon liittyvistä näkökohdista. Vaatimusten täyttymistä arvioitaessa on otettava huomioon sekä panokset että tuotokset. Panokset kattavat esimerkiksi näkökohdat, jotka kuuluvat direktiiviin 2011/85/EU tehtyihin muutoksiin sisältyviin

[20] Tämä vahvistetaan asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 2 kohdassa edellytykseksi, joka on saavutettava ennen kuin tällaisista lausunnoista tulee pakollisia.

riippumattomuuskriteereihin. Tuotokset puolestaan liittyvät enemmänkin itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden tuotteiden laajuuteen ja laatuun sekä siihen, miten niistä viestitään. Tältä osin direktiiviin 2011/85/EU tehdyissä muutoksissa edellytetyt ulkoiset arvioinnit ovat erityisen tärkeitä, jotta voidaan saada yksityiskohtaisempi ja kattavampi kuva itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden valmiuksista.

Liite 1.

Itsenäiset finanssipolitiikan instituutiot EU:ssa

Jäsenvaltio	**Itsenäinen finanssipolitiikan instituutio – täydellinen nimi**	**Itsenäinen finanssipolitiikan instituutio – lyhenne / lyhyt muoto**
AT	Itävallan finanssipoliittinen neuvoa-antava toimikunta	FISK
	Itävallan taloudellinen tutkimuslaitos	WIFO
BE	Liittovaltion suunnittelutoimisto	FPB
	Finanssipolitiikkaa käsittelevä korkea neuvosto – julkisen sektorin lainanottotarvetta käsittelevä jaosto	HCF – PSBR
BG	Bulgarian finanssipoliittinen neuvosto	FCB
CY	Kyproksen finanssipoliittinen neuvosto	FCC
CZ	Tšekin finanssipoliittinen neuvosto	CFC
DE	Vakautusneuvoston riippumaton neuvoa-antava lautakunta	Advisory Board
DK	Tanskan talousneuvostot	DEC
EE	Viron finanssipoliittinen neuvosto	FCE
EL	Kreikan finanssipoliittinen neuvosto	HFISC
ES	Julkistaloudellisesta kestävyydestä vastaava riippumaton viranomainen	AIReF
FI	Valtiontalouden tarkastusvirasto	NAOF – FPMD
FR	Julkisen talouden korkea neuvosto	HCPF
HR	Finanssipoliittinen toimikunta	FPC
HU	Unkarin finanssipoliittinen neuvosto	FCH
IE	Irlannin finanssipoliittinen neuvoa-antava toimikunta	IFC
IT	Parlamentin talousarviovirasto	PBO
LT	Liettuan valtiontalouden tarkastusvirasto (talousarvion seurannasta vastaava osasto)	NAOL – BMD
LU	Julkisen talouden kansallinen neuvosto	CNFP
	Luxemburgin suurherttuakunnan tilasto- ja taloustutkimuskeskus	STATEC
LV	Latvian tasavallan budjettikuria valvova neuvosto	FDC
MT	Maltan finanssipoliittinen neuvoa-antava toimikunta	MFAC
NL	Ylin hallintotuomioistuin	CoS – AD
	Alankomaiden talouspoliittinen tutkimuskeskus	CPB
PT	Portugalin julkisen talouden neuvosto	CFP
RO	Romanian finanssipoliittinen neuvosto	RFC
SE	Ruotsin finanssipoliittinen neuvosto	SFPC
SI	Finanssipoliittinen neuvosto	FC
	Slovenian tasavallan makrotalouden analysointi- ja kehittämislaitos	IMAD
SK	Budjettivastuuneuvosto	CBR